

FRANCESC FERRER, LLUITADOR INCANSABLE PELS DRETS DE LA LLENGUA CATALANA

Josep CRUANYES I TOR

Advocat i historiador

Un aspecte que vull destacar de la vida i l'activitat de Josep Ferrer Gironès és la defensa de la nostra llengua. La seva dedicació va ser constant i efectiva des del seu càrrec de senador per Girona, primer amb l'Entesa dels Catalans i després com a senador independent del psc per Girona, ininterrompudament del 1978 al 1993.

Des de la Transició, no hi ha cap llei o reglament en relació amb el tractament de la llengua per part de l'Estat en què ell no hi hagi tingut una intervenció de promoció o de denúncia. Seria bo que s'apleguessin les seves intervencions parlamentàries en aquest sentit en les quals, com sempre, defensava els nostres drets sense complexos. D'una manera franca, sempre tenint present que la lluita per la llengua anava lligada indissolublement a la lluita pels nostres drets nacionals.

Aquesta tasca immensa i constant la vaig veure de prop quan em va proposar de fer plegats el llibre *Els drets lingüístics dels catalanoparlants* (1990). Ell, prèviament, havia editat *La persecució política de la llengua catalana* (1985), en què havia fet una recopilació sistemàtica de totes les normes que van ser dictades a partir del segle XVII, al Rosselló, i a la resta dels Països Catalans des del triomf dels Borbons, al segle XVIII, i que van ser una base necessària per posar al descobert la teranyina jurídica teixida per endogallar la nostra llengua en els diversos àmbits. En bona part, aquest teixit encara es manté en molts àmbits estratègics com ara la justícia. Aquest llibre desmenteix l'afirmació que molt temps després va fer públicament el rei d'Espanya en dir que la llengua espanyola mai no ha estat imposada. Joan Carles I hauria de llegir aquest llibre per veure què han fet els seus predecessors familiars des de Felip V, com molt bé ho descriu documentadament Ferrer.

En iniciar els treballs del llibre em va posar sobre la taula tot el conjunt sistematitzat de lleis, decrets i tota mena de disposicions que regulaven aspectes en relació amb la llengua. Tot allò va ser bàsic a l'hora de fer un llibre que pretenia oferir un estat de la qüestió de la situació dels nostres drets lingüístics després de l'aprovació de la Llei de normalització, donant les eines i els arguments jurídics per defensar els nostres drets en els diversos àmbits de la vida quotidiana: el dret de viure als Països Catalans en català.

Aquesta activitat també la vaig poder veure quan vaig tenir ocasió de treballar amb els escrits que presentava a ministres i directors generals, molts dels quals van acabar donant lloc a normes o regulacions que feren avançar l'ús del català a l'Administració de l'Estat, al Registre Civil, la Renfe, Correus, la Guàrdia Civil o l'Administració militar. També va ser constant en les actuacions, denunciant les vulneracions dels drets de l'ús del català en molts àmbits. Repassant els documents que em va facilitar en preparar el llibre, veig com el 1987 s'adreçava al Govern central en defensa de la unitat de la llengua criticant les versions de documents públics fetes per a Catalunya, les Balears i el País Valencià i demanant per què no es feia amb el basc, el castellà o el gallec i el ministre de Relacions amb les Corts contestava que ho feia perquè els estatuts reconeixien les variants del català com a «*lenguas autónomas y diferentes*». Per fi va poder veure com això no es produeix a les Illes Balears i el mateix Tribunal Suprem ha reconegut la unitat de la llengua que es parla al Principat i al País Valencià, malgrat que l'Estatut d'aquesta comunitat parli de la «variant valenciana».

Ha estat decisiu comptar amb en Ferrer com a senador en tot el procés de Transició, en què no va ser d'aquells que van optar per l'oblit, sinó al contrari, pel rescat de la memòria. Va fer un treball constant d'estudi i denúncia del procés de persecució de la nostra llengua i de les nostres llibertats i dels responsables d'aquest genocidi cultural i polític continuat, de segles.

Hem de destacar també la ingent tasca de recerca científica, no només en l'àmbit de la persecució de la nostra llengua, sinó en el de la història. He de reconèixer que ell va ser per a mi un model i un incitador de les meves conviccions i de la necessitat de treballar per la nostra llengua com un element configurador del nostre poble amb què ens obrim al món dins del conjunt de pobles i cultures. La nostra llengua i la nostra cultura ens fa universals i participem al món amb la resta de pobles.

El més important del treball del llibre va ser que em va permetre conèixer personalment en Francesc, sobretot els dies que, l'estiu del 1988, vam estar treballant a la seva casa magnífica de Romanyà de la Selva, en plenes Gavarres, enmig del bosc d'alzines sureres.

En Francesc sempre serà viu en la meva memòria.